

Sygn. akt III AUa 399/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 września 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Pasek
Sędziowie:	SA Elżbieta Gawda (spr.) SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska
Protokolant: protokolant sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 7 września 2016 r. w Lublinie

sprawy S. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 18 lutego 2016 r. sygn. akt IV U 521/15

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

Elżbieta Gawda Małgorzata Pasek Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska

III AUa 399/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 lutego 2016 r. Sąd Okręgowy w Siedlcach zmienił decyzję pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. i ustalił wnioskodawcy S. P. prawo do emerytury od dnia (...) r.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

W dniu (...) S. P. ukończył 60 lat, natomiast dnia 11 marca 2015 r. złożył do organu rentowego wnioski o przyznanie emerytury w wieku obniżonym. Na podstawie dołączonych do wniosku dokumentów organ rentowy ustalił, że na dzień 1 stycznia 1999 r. ubezpieczony udowodnił staż ubezpieczeniowy w wymiarze 25 lat i 24 dni. Pozwany nie uznał

żadnego stażu pracy w warunkach szczególnych, nie uwzględniając okresu zatrudnienia w Odlewni (...) w S. od 1 września 1973 r. do 27 października 1974 r., od 18 listopada 1976 r. do 20 lipca 1989 r. oraz od 9 października 1990 r. do 15 października 1995 r. Z uwagi na brak 15 lat pracy w warunkach szczególnych organ rentowy odmówił S. P. prawa do emerytury.

Sąd ustalił, że wnioskodawca w okresie od 1 września 1973 r. do 30 czerwca 1996 r. był zatrudniony na stanowisku modelarza odlewniczego w drewnie w Odlewni (...) w S.. Dnia 1 września 1973 r. S. P. zawarł umowę o pracę z (...) Fabryką (...) w S. (następnie Odlewnia (...) 'S.'), na podstawie której został zatrudniony w pełny wymiarze czasu pracy na stanowisku modelarza w drewnie. Dnia 28 października 1974 r. S. P. został powołany do zasadniczej służby wojskowej, którą odbywał do 8 października 1976 r. W dniu 13 października 1976 r. S. P. zgłosił się do pracy z wnioskiem o ponowne przyjęcie go do pracy w związku z zakończeniem zasadniczej służby wojskowej i dnia 17.11.1976 r. została zawarta między stronami kolejna umowa o pracę na czas nieokreślony. Wnioskodawca został zatrudniony na stanowisku modelarza odlewniczego w drewnie na wydziale W-21.

Dnia 21 lipca 1989 r. Odlewnia (...) w S. działając

w uzgodnieniu z Przedsiębiorstwem Handlu Zagranicznego (...) skierowała S. P. do pracy w Iraku – Odlewni w B. na okres od 24.07.1989 r. do 23 lipca 1991 r. powierzając pracę na stanowisku modelarza. Wnioskodawca wrócił z budowy eksportowej w Iraku 9 października 1990 r. i został zatrudniony w Odlewni (...) na stanowisku modelarza odlewniczego w drewnie na oddziale W-23 –modelarni drewnianej. W okresie od 16.10.1995 r. do 15.10.1996 r. S. P. przebywał na urlopie bezpłatnym w związku z podjęciem pracy zagranicą na budowie w Egipcie, gdzie również wykonywał pracę modelarza odlewniczego.

W okresie zatrudnienia w Odlewni (...) ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę modelarza odlewniczego w drewnie na wydziale W-23. Praca ta polegała na wykonaniu omodelowania zgodnie z rysunkiem na potrzeby formiarni. Ubezpieczony wykonywał omodelowanie np. do kół tramwajowych, pomp, korpusów, ławek. Do jego zadań należała również regeneracja omodelowania, które zostało zniszczone na formiarni. Przy wykonywaniu modeli posługiwał się narzędziami do obróbki drewna tj. piłami, tokarkami, strugarkami, szlifierkami papierowymi. Zajmował się też szpachlowaniem i malowaniem farbą typu nitro.

Ubezpieczony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Sąd Okręgowy obdarzył wiarą zeznania wnioskodawcy oraz świadków Z. K., R. K. oraz K. K.. Świadkowie pracowali w Odlewni (...) w podobnym, jak ubezpieczony, okresie. Z. K. oraz R. K. zatrudnieni byli na stanowisku modelarza odlewniczego, zaś K. K. świadczył pracę starszego mistrza na modelarni, wobec czego dobrze znali charakter wykonywanej przez skarżącego pracy.

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Okręgowy uwzględnił odwołanie, przywołując przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. 2016, poz. 887) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 i 2 tej ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego przewidzianego w art. 32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999 r. osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz osiągnęli okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 ustawy, a także nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Stosownie do treści § 4 ust. 1 pkt 3 cyt. rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A załącznika do rozporządzenia, nabywa prawo do emerytury w wyżej wymienionym wieku, jeżeli ma wymagany okres zatrudnienia (co najmniej 25 lat mężczyzna), w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach

szczególnych. Ponadto zgodnie z § 2 ust. 1 cyt. rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

W ocenie Sądu Okręgowego S. P. posiada ponad 15-letni okres zatrudnienia w warunkach szczególnych. Sąd zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy w warunkach szczególnych sporne okresy zatrudnienia w Odlewni (...) w S. od 1 września 1973 r. do 27 października 1974 r., od 18 listopada 1976 r. do 20 lipca 1989 r. oraz od 9 października 1990 r. do 15 października 1995 r. (18 lat, 10 miesięcy i 6 dni). W tych okresach wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze pracował jako modelarz odlewniczy. Do jego obowiązków należało naprawianie oraz wykonywanie omodelowania do odlewów na potrzeby formiarni.

W ocenie Sądu Okręgowego pracę ubezpieczonego zakwalifikować należy jako pracę w warunkach szczególnych zgodnie z wykazem A, działem III poz. 21 (przygotowywanie mas formierskich i prace formierzy oraz rdzeniarni) załącznika do cyt. rozporządzenia. Praca wykonywana przez ubezpieczonego została również wymieniona w wykazie A, dziale III, poz. 21 pkt 6 załącznika nr 1 do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego – modelarz w drewnie.

Po zaliczeniu tylko okresów od 1 września 1973 r. do 27 października 1974 r., od 18 listopada 1976 r. do 20 lipca 1989 r. oraz od 9 października 1990 r. do 15 października 1995 r. (tj. okresów pracy w Odlewni (...) bez okresu służby wojskowej, oraz okresów pracy na budowach eksportowych) jako czasu pracy w warunkach szczególnych ubezpieczony spełnia wymóg 15 lat pracy w warunkach szczególnych, gdyż wskazany okres to 18 lat, 10 miesięcy i 6 dni.

W ocenie Sądu Okręgowego wnioskodawca spełnił wszystkie przesłanki do przyznania mu prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS tj. w dniu (...) ukończył 60 lat, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz wykazał na dzień 1 stycznia 1999 r. ogólny staż ubezpieczeniowy w wymiarze 25 lat.

Z tych względów i na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił S. P. prawo do emerytury od (...), czyli dnia, w którym ukończył 60 lat życia.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany organ rentowy zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

- 1) naruszenie prawa materialnego tj. art. 184 ust. 1 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i § 4 ust. 1 pkt 3 i 3 oraz § 2 ust. 1 cyt. rozporządzenia przez błędną wykładnię tych przepisów i ustalenie prawa do emerytury osobie niespełniającej przesłanki 15 lat pracy w warunkach szczególnych;
- 2) naruszenie prawa procesowego tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny materiału dowodowego z przekroczeniem granic swobodnej oceny dowodów.

Wskazując na powyższe zarzuty organ rentowy wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Apelujący uzasadnił, że z zeznań wnioskodawcy jak i przesłuchanych w sprawie świadków nie wynika, aby wnioskodawca w okresie swojego zatrudnienia wykonywał prace polegające na przygotowywaniu mas formierskich ewentualnie wykonywał prace formierza lub rdzeniarni. Wykaz A, stanowiący załącznik do cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. nie wymienia stanowiska modelarza odlewniczego w drewnie, zatem brak podstaw do przyjęcia, że wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

Z tych względów pozwany uznawał apelację za uzasadnioną.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawca wnosił o jej oddalenie. W jego ocenie apelacja nie zawiera żadnej merytorycznej argumentacji, która podważałaby wiarygodność dowodów, na których Sąd Okręgowy oparł swoje ustalenia. Pracę wnioskodawcy można zakwalifikować do prac wymienionych w wykazie A dział III poz. 21 stanowiącym załącznik do cyt. rozporządzenia. Za prawidłowością rozstrzygnięcia przemawia też fakt, że Z. K. zatrudniony w takim samym charakterze uzyskał prawo do emerytury.

Z tych względów wnioskodawca wnosił o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja organu rentowego jest zasadna. Sąd Okręgowy nieprawidłowo zakwalifikował prace wnioskodawcy jako prace wykonywane w warunkach szczególnych i uznał, że skarżący spełnia, wymagany do nabycia prawa do emerytury, warunek 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Brak podstaw do przyjęcia, że w okresie zatrudnienia w odlewni (...), wskazanym przez Sąd Okręgowy tj. od 1 września 1973 r. do 27 października 1974 r., od 18 listopada 1976 r. do 20 lipca 1989 r. oraz od 9 października 1990 r. do 15 października 1995 r., wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Skarżący był wówczas zatrudniony w charakterze modelarza odlewniczego w drewnie a pracę swoją wykonywał na wydziale stolarni. Zajmował się modelowaniem w drewnie przy użyciu maszyn służących do obróbki drewna: strugarek, tokarek i wiertarek jak również regeneracją modeli drewnianych. Nie wykonywał pracy na wydziale formierni, nie przygotowywał mas formierskich, nie wykonywał pracy formierza ani rdzeniarza. Fakty powyższe wynikają wprost z zeznań samego wnioskodawcy jak i przesłuchanych w sprawie faktów. Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił rodzaj wykonywanych przez skarżącego prac ale bezzasadnie uznał, że były wykonywane w warunkach szczególnych.

Emerytura w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w warunkach szczególnych, jest przywilejem pracownika, narażonego na szybsze zużywanie się organizmu w związku wykonywaniem prac o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2 cyt. ustawy). Przepisy dotyczące przyznawania emerytury muszą być zatem interpretowane ściśle. Tym samym nie każda praca wykonywana w warunkach szkodliwych dla zdrowia jest pracą w warunkach szczególnych, uprawniającą do skorzystania z prawa do emerytury a tylko ta, która jest wymieniona w cyt. rozporządzeniu. Przepis § 1 § cyt. rozporządzenia wyraźnie stanowi, że przepisy rozporządzenie stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione (...) w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia. Wykaz A dział III poz. 21 wymienia prace polegające na przygotowywaniu mas formierskich, prace formierzy oraz rdzeniarzy. Tego rodzaju prac skarżący nie wykonywał. Synonimem słowa „formierz” jest „odlewnik” lub „odlewacz”, zaś formowaniem są czynności niezbędne do wykonania formy odlewniczej w modelu („Odlewnictwo” pod redakcją Marcina Perzyka PWN Warszawa 2000). Wnioskodawca nie pracował na wydziale formierni ale na wydziale stolarni i nie zajmował się odlewaniem form ale obróbką drewna, wykonując modele drewniane. Tym samym brak podstaw do przyjęcia, że wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

Rację ma apelujący podnosząc zarzut naruszenia prawa materialnego tj. art. 184 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 4 ust. 1 pkt 3 cyt. rozporządzenia. Z przepisów powyższych wynika, że ubezpieczony ubiegający się o emeryturę winien wykazać 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Wnioskodawca przesłanki tej nie spełnia, zatem bezzasadnie Sąd Okręgowy ustalił prawo do emerytury.

Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy pozostaje fakt, że inny pracownik, wykonujący taką samą jak wnioskodawca pracę, nabył prawo do emerytury. W sprawie niniejszej rzeczą Sądu Okręgowego było zbadanie legalności decyzji organu rentowego wydanej w sprawie wnioskodawcy, zaś rzeczą Sądu Apelacyjnego było zbadanie prawidłowości zaskarżonego wyroku. Wyrok wydany został z naruszeniem prawa materialnego (art. 184 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy), zatem nie mógł się ostać.

Mając powyższe względy na uwadze Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.